

Griep en vaccinatie

Het is weer tijd voor de jaarlijkse griepvaccinatie, u hebt er wellicht onlangs een oproep voor ontvangen, en dus is er behoefte aan meer informatie over de griep en de griepvaccinatie.

De griep is een zeer besmettelijke ziekte die veroorzaakt wordt door het griepvirus, ook influenza virus genoemd. Een 'echte griep' is heel iets anders dan een 'griepje', een flinke verkoudheid. De echte griep kan een vrij ernstige ziekte zijn die ook nog eens 'het bedje kan spreiden' voor een bacteriële longontsteking. In tegenstelling tot verkoudheid komt de griep zeer snel opzetten, gaat vaak gepaard met (hoge) koorts, ernstige hoest, spier- en gewrichtspijn en algehele malaise. Als de ziekte een keer is uitgebroken is er geen goed medicijn tegen; de enige remedie is goed uitzieken, eventueel met een paracetamol en een neusspray om de ernstigste symptomen wat te verminderen. Een bezoek bij de huisarts is dus niet nodig, wel is het belangrijk om aan de bel te trekken bij aanhoudende koorts of als de toestand na aanvankelijk verbetering weer lijkt te verergeren. Jaarlijks krijgen circa 5-10% van de mensen een echte griep, dit kan echter van jaar tot jaar behoorlijk variëren.

De griep is vooral gevaarlijk voor ouderen, mensen die door ziekte of medicijnen een verzwakt afweersysteem hebben en mensen met ziektes zoals diabetes, astma of COPD. Jaarlijks overlijden in Nederland ca 1000 mensen aan griep, de meesten vallen in één van bovengenoemde risicogroepen.

Vaccinatie is de beste manier om zich te beschermen tegen de griep. Het griepvaccin bestaat uit delen (eiwitten) van het virus. Inspuiten van deze eiwitten zorgt ervoor dat het afweersysteem afweerstoffen, zogenoemde antilichamen, aanmaakt. Als er later sprake is van een infectie kunnen deze antilichamen het virus onschadelijk maken zodat het virus geen ziektesymptomen meer kan veroorzaken. Het vaccin is erg veilig in gebruik, soms komt het tot een wat pijnlijke zwelling in de arm, maar ernstigere bijwerkingen komen bijna niet voor. Omdat het vaccin geen levend virus bevat kun je er geen griep van krijgen.

Helaas werkt het vaccin niet altijd optimaal. Een van de redenen hiervoor is dat het vaccin relatief zwak is en daardoor de opgewekte afweer reactie niet altijd voldoende sterk is om een infectie te voorkomen. Een andere reden is dat het vaccin niet altijd past bij het virus dat rondgaat. Dit komt omdat het influenza virus constant een beetje verandert. Het virus heeft hiervan een voordeel: het ontloopt de afweerreactie en kan zo in leven blijven. Ook steekt zo af en toe een compleet nieuw soort influenza virus de kop op. Dat gebeurde het laatst in 2009 bij de Mexicaanse griep. Het huidige vaccin is dan slecht of zelfs helemaal niet werkzaam.

Er wordt veel onderzoek gedaan naar hoe het huidige vaccin verbeterd zou kunnen worden. Één manier om het vaccin sterker te maken is bv het toevoegen van hulpstoffen die het immuun systeem aanzwengelen, de zogenoemde adjuvans. Ook wordt er gewerkt aan andere toedieningsvormen zoals bv een neusspray of een poeder om te inhaleren. Met deze toediening zou de afweer verbeterd kunnen worden daar waar het virus binnendringt: de bovenste luchtwegen.

Een ander belangrijk onderzoeksgebied is het ontwikkelen van een 'universeel' griepvaccin. Zo'n soort vaccin zou geen last hebben van het steeds veranderende virus omdat het tegen alle soorten virussen zou beschermen. Jaarlijkse inenting zou dan wellicht niet meer nodig zijn. Ook binnen het UMCG wordt gewerkt aan het ontwikkelen van een universeel influenza vaccin in het kader van een door de Europese Unie gefinancierd onderzoeksprogramma met de naam UNISEC. Met al het

onderzoek hier en op veel andere plaatsen in de wereld zou het moeten lukken om het influenza virus ooit slim genoeg af te zijn.